

Bruselj, 26.8.2015
COM(2015) 408 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Osnutek skupnega poročila Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira
za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020)**

**Nove prednostne naloge za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju
{SWD(2015) 161 final}**

1. OZADJE

Evropa se sooča s številnimi nujnimi nalogami: ponovno zagnati ustvarjanje delovnih mest in gospodarsko okrevanje ter doseči trajnostno rast; premostiti naložbeno vrzel; krepiti socialno kohezijo; prednostno obravnavati radikalizacijo in nasilje. Hkrati se mora Evropa spopasti z dolgoročnimi izzivi, kot so staranje prebivalstva, prilagajanje digitalni dobi in biti konkurenčen v svetovnem, na znanju temelječem gospodarstvu.

Odziv evropske politike v okviru načrta za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe zaznamuje nov začetek. Številni ekonomski argumenti govorijo v prid temu, da bi bilo treba izobraževanju in usposabljanju kot rasti prijaznemu sektorju v tem novem načrtu dodeliti ključno vlogo. Vlaganje v človeški kapital je dobra naložba. Kakovostno izobraževanje in usposabljanje spodbujata trajnostno gospodarsko rast, saj krepi raziskave in razvoj, inovativnost, produktivnost in konkurenčnost. Kot je poudarjeno v smernicah za zaposlovanje za leto 2015, bi bilo treba izboljšati uspešnost in učinkovitost sistemov izobraževanja in usposabljanja, da bi se povečala usposobljenost delovne sile in odpravila neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih ter da bi se hitro spreminjajoče se potrebe na trgu dela bolje predvidevale in zadovoljevale. To je zlasti pomembno v vedno bolj digitalni družbi in za prehod v krožno gospodarstvo.

Tragični izbruhi nasilnega ekstremizma na začetku leta 2015 so nas opomnili, da imata izobraževanje in usposabljanje pomembno vlogo pri spodbujanju vključenosti in enakosti, negovanju vzajemnega spoštovanja in utrditvi temeljnih vrednot v odprti in demokratični družbi. Z ustvarjanjem možnosti, zlasti za najbolj prikrajšane, sta izobraževanje in usposabljanje bistvena za preprečevanje ter izkoreninjanje revščine, socialne izključenosti in diskriminacije ter za postavitev temeljev aktivnega državljanstva. V izobraževanju in usposabljanju bi si bilo treba zato še bolj prizadevati za boljši dostop do kakovostnega učenja za vse, s čimer bi se spodbujala socialna konvergenca.

Izobraževanje in usposabljanje tako znatno prispevata k različnim strategijam in pobudam EU, med drugim k strategiji Evropa 2020, pobudi o enotnem digitalnem trgu, evropski agendi za varnost in naložbenim načrtom za Evropo, ter hkrati spoštujeta pristojnost držav članic za nacionalne sisteme izobraževanja in usposabljanja. Strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) z medsebojnimi izmenjavami, vzajemnim učenjem ter zbiranjem dokazov dopolnjuje nacionalne ukrepe in države članice podpira pri reformah za dodatno izboljšanje njihove uspešnosti.

Pregled izobraževanja in usposabljanja za leto 2014, ki ga je pripravila Komisija, kaže, da še naprej obstajajo resni izzivi:

- 20 % petnajstletnikov v EU dosega slabe rezultate pri branju, naravoslovnih predmetih in matematiki; 20 % odraslih ima nizko raven bralne in računske pismenosti, 25 % pa nizko raven digitalne pismenosti, vendar jih le 10,7 % sodeluje v vseživljenjskem učenju, med njimi pa je zelo malo nizkokvalificiranih odraslih;

- osip zdaj znaša 11,1 % in 19 držav članic je doseglo krovni cilj strategije Evropa 2020, vendar je še vedno več kot 5 milijonov osipnikov, stopnja brezposelnosti med njimi pa je še vedno visoka (41 %);
- pridobivanje visokošolske izobrazbe se še naprej izboljšuje in zdaj dosega 37,9 %. Krovne cilje strategije Evropa 2020 je doseglo 16 držav članic, vendar v državah, ki jih je kriza najbolj prizadela, zaposljivost diplomantov še naprej ostaja resen problem.

Celovit vmesni pregled strateškega okvira ET 2020 iz leta 2014, v katerega so bili vključeni države članice in ključni deležniki in na katerem temelji to poročilo, je privedel do treh glavnih strateških ugotovitev:

- potrdila se je velika vrednost celostnega okvira, ki zajema izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh. Današnja potreba po prožnosti in prehodnosti med učnimi izkušnjami zahteva usklajene politike od predšolske vzgoje in šol do visokega šolstva, poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja odraslih;
- štirje strateški cilji ET 2020 (ki so tudi trenutna referenčna merila EU) še vedno veljajo, saj so bili v sklepih Sveta o ET 2020 iz leta 2009 določeni tako izčrpno in usmerjeno v prihodnost, da nudijo trdno osnovo za dejavnosti ET 2020 vse do leta 2020. Vendar je treba politiko preusmeriti, da bo vključevala tako nujne gospodarske in zaposlitvene izzive kot vlogo izobraževanja pri spodbujanju pravičnosti in nediskriminacije ter utrditvi temeljnih vrednot, medkulturnih kompetenc in aktivnega državljanstva.
- še bolj je treba poglobiti prispevek ET 2020 k splošni agendi EU za delovna mesta, rast in naložbe, vključno z evropskim semestrom. To pomeni okrepitev zbiranja dokazov in vzajemnega učenja v zvezi z izzivi reform, pa tudi povečanje ustreznosti okvira za posamezno državo.

Ob upoštevanju navedenih izzivov in političnih ugotovitev ter zaradi boljše uskladitve ET 2020 s političnim mandatom in prednostnimi nalogami EU, to skupno poročilo predlaga usmerjanje evropskega sodelovanja v tem okviru vse do leta 2020, s čimer bi se mu delovno obdobje podaljšalo s treh na pet let.

2. GLAVNI IZZIVI IN PRIHODNJE PREDNOSTNE NALOGE

Na osnovi pregleda stanja in ob upoštevanju razlik med državami članicami so v tem poglavju predstavljeni glavni premiki in izzivi na področju izobraževanja in usposabljanja v Evropi, na katerih temelji določitev novih *prednostnih področij* in *konkretnih nalog* za prihodnje delo do leta 2020 (v Prilogi 1).

2.1 Kakovost in ustreznost učnih rezultatov sta ključnega pomena za razvoj spretnosti

Nizka raven osnovnih kompetenc v Evropi zavira gospodarski napredek in močno omejuje posameznike pri njihovi poklicni, socialni in osebni izpolnitvi. Da bi se izboljšali zaposljivost, inovativnost in aktivno državljanstvo, morajo osnovne kompetence iti z roko v roki z drugimi ključnimi kompetencami in odnosi:

ustvarjalnostjo, podjetništvom in samoiniciativnostjo, digitalnimi spretnostmi (vključno s programiranjem), znanjem tujih jezikov, kritičnim razmišljanjem (vključno z elektronsko in medijsko pismenostjo) ter spretnostmi, ki odražajo rastoče sektorje, kot je zeleno gospodarstvo.

Kakovost učnih rezultatov bi bilo treba spodbujati skozi celo življenje. 16 držav članic je že uvedlo celostne strategije za vseživljenjsko učenje, vendar bi morale te strategije razviti vse države in zagotoviti prehodnost med različnimi oblikami in ravnmi učenja ter iz izobraževanja in usposabljanja v svet dela. Za to so potrebna nenehna prizadevanja za usklajevanje in partnerstvo med različnimi učnimi sektorji.

Predšolska vzgoja in varstvo sta izhodiščna točka in eden izmed najučinkovitejših načinov za izboljšanje usposobljenosti na področju ključnih kompetenc, vendar se soočata z dvojnimi izzivi, kako izboljšati dostop in povečati kakovost. Posebej težavno je zagotavljanje storitev za otroke, mlajše od treh let. Ključne naloge za nadaljnje delo na podlagi okvira za kakovost predšolske vzgoje in varstva, ki so ga države članice razvile v prejšnjem delovnem obdobju, vključujejo izboljšanje dostopa, zlasti za prikrajšane, profesionalizacijo osebja in učinkovite sisteme upravljanja, financiranja in spremljanja.

Vse države članice ***so uvedle ukrepe za zmanjšanje osipa***, ti pa skupaj ne predstavljajo vedno celostnih strategij, ki jih zahteva priporočilo Sveta iz leta 2011. Za uspešen odziv sta potrebna dolgoročna zavezanost in medsektorsko sodelovanje s poudarkom na preprečevanju in zgodnjem ukrepanju. Strategije za zmanjšanje osipa v šolah bi morale vključevati sodelovalne pristope, partnerstvo z zunanjimi deležniki in skupnostjo ter izboljšati učne rezultate vseh učencev.

Visokošolski sistemi bi morali okrepiti na znanju temelječe gospodarstvo. Visoko šolstvo se mora učinkovito odzvati na zahteve spreminjajoče se družbe in spreminjajočega se trga dela, s tem da zagotavlja usmerjenost modernizacije na sinergije med poučevanjem, raziskavami in inovativnostjo, na povezovanje visokošolskih zavodov in lokalnih skupnosti ter regij in na inovativne pristope, s katerimi se bo izboljšala ustreznost učnih načrtov, vključno z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT). Povečanje deleža učencev, ki zaključijo šolanje, ostaja izziv za veliko držav članic, zlasti v prikrajšanih skupinah.

V večini držav članic ***so za diplomante poklicnega izobraževanja in usposabljanja značilne dobre stopnje zaposlenosti.*** Vajeništvo in dualni sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja so še posebej pomembni, saj zagotavljajo ustrezne spretnosti, ki olajšajo prehod na trg dela. Države članice so sprejele številne ukrepe za izvajanje ciljev iz sporočila iz Bruggeja (2010) za obdobje med letoma 2011 in 2014, tj. izboljšanje uspešnosti, kakovosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, s poudarkom na učenju na delovnem mestu. V naslednjem delovnem obdobju bi bilo treba še naprej spodbujati vse oblike takega učenja, hkrati pa okrepiti evropsko koalicijo za vajeništva in izboljšati predvidevanje potreb po spretnostih na trgu dela. Srednjeročni cilji iz sklepov iz Rige z dne 22. junija 2015 (glej Prilogo 2) so bolj konkretni in številčno omejeni.

Nadgradnja spretnosti in prekvalifikacija temeljita na izobraževanju odraslih. Zaradi nedavnih trendov v zvezi s slabimi osnovnimi znanji odraslih in visokimi stopnjami brezposelnosti je treba okrepiti izvajanje evropskega programa za izobraževanje odraslih. Prednostne naloge bi morale vključevati učinkovitejše upravljanje, znatno povečanje

ponudbe in uporabe, prožnejšo ponudbo, boljši dostop, natančnejše spremljanje in boljše zagotavljanje kakovosti (glej Prilogo 2).

2.2 Izobraževanje mora prispevati k socialni koheziji, enakosti, nediskriminaciji in državljanskim kompetencam

V večini evropskih držav in držav OECD je neenakost na najvišji ravni v 30 letih in negativno vpliva na učne rezultate, saj izobraževalni sistemi običajno ohranjajo obstoječe vzorce družbenoekonomskega statusa. Zato bi morala biti prekinitev medgeneracijskega kroga nizkokvalificiranosti prednostna naloga. Medtem ko je večina držav članic sprejela ukrepe za izboljšanje dostopa do izobraževanja za prikrajšane učence, znatna vrzel pri izobraževanju še vedno obstaja, dostop do kakovostnega rednega izobraževanja in usposabljanja pa ostaja izziv v številnih delih EU. Potrebni so učinkoviti ukrepi za vključujoče izobraževanje in usposabljanje za vse učence, zlasti za tiste iz prikrajšanih okolij, tiste s posebnimi potrebami, priseljence ali učence s priseljskimi koreninami in Rome. V celoti bi bilo treba uporabiti jamstvo za mlade.

Treba je odpraviti prepad med spoloma pri izobraževanju in razlike med spoloma pri izbiri izobraževanja. Ustrahovanje in nasilje v učnem okolju, vključno s tistim v zvezi s spolom, ne moreta biti dopustna. Izobraževalni zavodi in pedagogi morajo biti ustrezno usposobljeni in imeti ustrezno podporo, da bi učencem lahko omogočili, da v učnem okolju izkusijo vključenost, enakost, nediskriminacijo in demokratično državljanstvo.

Ministri za izobraževanje so v pariški deklaraciji z dne 17. marca 2015 pozvali k ukrepanju na vseh ravneh za krepitev vloge izobraževanja pri spodbujanju državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije, krepitev socialne kohezije in pomoč mladim, da postanejo odgovorni, odprti in aktivni člani naše raznolike in vključujoče družbe¹. Izobraževanje je pomembno za preprečevanje in izkoreninjenje marginalizacije in radikalizacije. Nadaljnje ukrepanje na podlagi te deklaracije je ena glavnih prednostnih nalog v novem delovnem obdobju skozi konkretne ukrepe, ki se financirajo iz programa Erasmus+, v skladu s štirimi področji iz deklaracije: (i) spodbujanje pridobivanja družbenih, državljanskih in medkulturnih kompetenc, krepitev zavezanosti evropskim temeljnim vrednotam in spodbujanje aktivnega državljanstva; (ii) krepitev kritičnega razmišljanja in medijske pismenosti; (iii) spodbujanje izobraževanja prikrajšanih otrok in mladih ter (iv) spodbujanje medkulturnega dialoga.

2.3 Za ustrezno in visokokakovostno učenje so potrebni ...

... aktivnejša uporaba inovativnih pedagoških metod ter digitalnih spretnosti in orodij:

Številne države članice poročajo o pobudah za izboljšanje digitalnih spretnosti učiteljev in učencev, tretjina pa jih je sprejela nacionalne strategije za digitalizacijo izobraževanja. Kljub temu veliki izzivi ostajajo. Digitalna revolucija povečuje povpraševanje po digitalnih spretnostih in kompetencah; izobraževanje in usposabljanje se morata spopasti s temi potrebami, kar zahteva naložbe v infrastrukturo, organizacijske spremembe, digitalne naprave in digitalne kompetence pedagogov ter pripravo digitalnih (in odprtih) izobraževalnih virov in visokokakovostne didaktične programske opreme. V izobraževanju in usposabljanju bi se morale izkoriščati prednosti novega razvoja v IKT

¹ Neformalno izobraževanje je pomembno za spodbujanje družbene in demokratične udeležbe mladih, kar je ena izmed prednostnih nalog okvira EU za sodelovanje na področju mladih; glej prihodnje poročilo EU o mladih za leto 2015.

in privzeti inovativne in aktivne pedagoške metode, ki temeljijo na sodelovanju učencev in projektne delu. Odprta učna okolja lahko pripomorejo k sodelovanju med učnimi sektorji, med drugim v zvezi s prikrajšanimi učenci.

... trdna podpora pedagogom: Številne države članice poročajo o ukrepih za izboljšanje usposabljanja učiteljev in poudarjajo, da mora začetno izobraževanje in stalno strokovno izpopolnjevanje učiteljev in vodij usposabljanj ustrezati svojemu namenu in vključevati vsebino, pedagoške metode in prakso. Pedagogi bi morali biti usposobljeni za obvladovanje vse večje raznolikosti učencev, preprečevanje osipa ter čim uspešnejšo uporabo inovativnih pedagoških metod in orodij IKT, pri tem pa uživati podporo na začetku svoje poklicne poti.

V številnih državah kakovost poučevanja čedalje bolj ovira pomanjkanje osebja, hkrati pa je vedno manj zanimanja za poučevanje. Potrebne so celostne dolgoročne strategije za izbor najprimernejših kandidatov iz različnih okolij in z raznovrstnimi izkušnjami ter pri tem upoštevati, da je za poklic značilna izrazita neenakost spolov. Poleg tega jim je treba ponuditi privlačne možnosti za napredovanje.

... spodbujanje učne mobilnosti: Prvi pregled stanja na področju mobilnosti (za leto 2014) kaže, da se okolje za učno mobilnost med državami članicami zelo razlikuje, saj ostajajo znatne ovire v zvezi z informacijami, podpora študentom in priznavanjem kvalifikacij. Treba je spremljati in izvajati ukrepe za preglednost, zagotavljanje kakovosti, potrjevanje in priznavanje spretnosti in kvalifikacij. Za boljše spremljanje razmer na področju mobilnosti so potrebni boljši podatki.

Podpora internacionalizaciji visokega šolstva bo ostala prednostna naloga, vključno z razvojem strateških partnerstev in skupnih študijskih programov ter spodbujanjem mobilnosti študentov, zaposlenih in raziskovalcev.

... okrepljena in poenostavljena orodja EU za preglednost in priznavanje: Orodja za preglednost in priznavanje so ključnega pomena za mobilnost, zaposljivost in vseživljenjsko učenje, pa tudi za zagotavljanje uporabe kvalifikacij, pridobljenih zunaj EU. Večina držav članic je razvila nacionalna ogrodja kvalifikacij in jih uskladila z evropskim ogrodjem kvalifikacij. Pri nadaljnjem delu bi bilo treba spodbujati premik od preglednosti k priznavanju kvalifikacij v celotni Evropi, in sicer s krepitvijo vloge evropskega ogrodja kvalifikacij in spodbujanjem potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja. Ustrezni instrumenti za priznavanje in potrjevanje znanja, spretnosti in kompetenc, pridobljenih digitalno, lahko spodbudijo uporabo odprtih in inovativnih učnih praks. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti poenostavitvi in racionalizaciji obstoječih instrumentov EU za spretnosti in kvalifikacije, namenjenih širši javnosti, s čimer bi se izboljšala njena ozaveščenost.

... zmanjševanje naložbene vrzeli: Učinkovite naložbe v kakovostno izobraževanje in usposabljanje so vir trajnostne rasti. Vendar vse od krize javni proračuni ostajajo okleščeni, v številnih državah članicah pa so se izdatki za izobraževanje in usposabljanje realno zmanjšali. To nakazuje potrebo po podpori državam članicam pri načrtovanju reform, ki bi v širšem družbenem kontekstu bolj učinkovito zagotavljale kakovostno izobraževanje in usposabljanje. Naložbeni načrt za Evropo, program Erasmus+, evropski strukturni in investicijski skladi, vključno s pobudo za zaposlovanje mladih in Obzorjem 2020, lahko prispevajo k spodbujanju naložb in podpirajo prednostne naloge politike ET 2020, s čimer se zagotavljajo trdne povezave s politikami.

3. UPRAVLJANJE IN DELOVNE METODE

Upravljanje ET 2020 se je od skupnega poročila za leto 2012 izboljšalo, zlasti s krepitvijo zbiranja dokazov (pregled izobraževanja in usposabljanja) in operativnega značaja delovnih skupin ter rednih platform za izmenjave med ključnimi deležniki, kot je forum za izobraževanje, usposabljanje in mladino. Pregled stanja nakazuje na soglasje o naslednjem pristopu za naslednje delovno obdobje:

- ***jasni analitični dokazi in spremljanje napredka*** so nujni za učinkovitost okvira ET 2020, izvajali pa se bodo v sodelovanju z Eurostatom, omrežjem Eurydice, centrom Cedefop, organizacijo OECD in drugimi organizacijami;
- poenostavitev in ***racionalizacija poročanja*** v okviru ET 2020 ostajata prednostna naloga, zato se bo delovno obdobje podaljšalo na 5 let;
- ***močnejše povezave med izobraževanjem, podjetji in raziskavami ter vključenost socialnih partnerjev in civilne družbe*** bodo okrepili učinek ET 2020 in ustreznost izobraževalnih sistemov za povečanje inovacijske zmogljivosti Evrope. V tem pogledu trende narekujejo koalicije znanja, koalicije sektorskih spretnosti v okviru programa Erasmus+, ukrepi Marie Skłodowske-Curie in Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo v okviru Obzorja 2020. Sodelovanje z deležniki se bo spodbujalo tudi prek foruma za izobraževanje, usposabljanje in mladino, evropskega foruma za dialog med univerzami in podjetji, foruma za dialog med ustanovami za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter podjetji in tematskimi forumi v državah članicah. Nadaljevalo se bo tudi sodelovanje z evropsko civilno družbo in evropskimi socialnimi partnerji, da bi se omogočila čim boljša uporaba njihovega strokovnega znanja in zmožnosti za ozaveščanje.

Orodja ET 2020 so se obnesla, vendar na nacionalni ravni niso vedno imela dejanskega učinka, predvsem zaradi pomanjkljivega časovnega usklajevanja dejavnosti, pomanjkljivega razširjanja in nizke nacionalne ozaveščenosti glede uporabnosti rezultatov. Nabor orodij ET 2020 se bo okreпил na naslednje načine:

- za izboljšanje preglednosti in skladnosti dejavnosti ET 2020 bo Komisija v sodelovanju z državami članicami, vključno s trojko predsedstev Sveta, pripravila ***okviren posodobljen delovni načrt za ET 2020***, v katerega bo vključila jasen pregled izobraževalnih dogodkov vzajemnega učenja in ključnih dejavnosti, ki se načrtujejo v delovnih skupinah ET 2020 in neformalnih skupinah visokih uradnikov, tj. na sestankih generalnih direktorjev za šole, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter visoko šolstvo (sestanki generalnih direktorjev), in v skupinah na visoki ravni za izobraževanje in usposabljanje;
- leta 2016 bo z delom na ***prednostnih področjih ET 2020*** začela nova generacija ***delovnih skupin***. Skupine bodo poročale ustreznim neformalnim skupinam visokih uradnikov, ki skrbijo za usmerjanje in odločajo o relevantnih rezultatih, ki se posredujejo Svetu. Spodbujale se bodo inovativne delovne metode, rezultati skupin pa se bodo bolje razširjali, s čimer bo dosežena resnična izmenjava znanja;

- **dejavnosti vzajemnega učenja ET 2020**, ki so običajno del delovnih skupin, se bodo okrepile in državam članicam s podobnimi političnimi izzivi omogočile skupinsko delo. **Medsebojni strokovni pregledi** v okviru sestankov generalnih direktorjev s poudarkom na izzivih posameznih držav so se izkazali za koristne, vendar zahtevajo več priprave in interaktivnega dialoga. Prilagojeno **vzajemno svetovanje** je lahko v podporo posameznemu nacionalnemu programu reform;
- **razširjanje dobrih praks** in pridobljenih izkušenj, po potrebi z uporabo mednarodnih dokazov, bo okrepljeno prek tematskih dogodkov, izmenjav za seznanjanje s politikami in vseh načinov prenosa ter izmenjave znanja o tem, kaj je v izobraževanju učinkovito;
- **pregled izobraževanja in usposabljanja**, ki bo časovno usklajen z evropskim semestrom in bo zagotavljal posodobljene dokaze po temah in državah (vključno s prednostmi in izzivi), se bo sistematično uporabljalo kot podlaga v razpravah o politikah na ravni Sveta in Evropskega parlamenta v zvezi z izzivi in reformami izobraževanja;
- za povečanje učinka orodij ET 2020 se bo v celoti izkoristil potencial programa **Erasmus+**, vključno s pripravo političnega preskušanja v delovnih skupinah in z uporabo dokazov, zbranih prek odličnih projektov.

PRILOGA 1: PREDNOSTNA PODROČJA ZA EVROPSKO SODELOVANJE NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA

Vmesni pregled stanja je potrdil naslednje štiri *strateške cilje* ET 2020, ki jih je Svet določil leta 2009:

1. uresničevanje načela vseživljenjskega učenja in mobilnosti;
2. izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja;
3. spodbujanje pravičnosti, socialne kohezije in aktivnega državljanstva;
4. krepitev ustvarjalnosti in inovativnosti, vključno s podjetništvom, na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja.

Med temi strateškimi cilji je bil v tem pregledu stanja izpostavljen skupni cilj držav članic, da bi se racionalizirala trenutna prednostna področja za ukrepanje. V spodnji tabeli se za obdobje do leta 2020 predlaga **zmanjšanje števila prednostnih področij s 13 na 6**, od katerih lahko vsako prispeva k enemu ali več strateškim ciljem in ki so v celoti skladna s splošnimi političnimi prednostnimi nalogami EU ter k njim prispevajo.

V tabeli v nadaljevanju so na zahtevo Sveta po konkretnější določitvi nalog za nadaljnje delo prednostna področja predstavljena v obliki *konkretnih nalog*. Nadaljnje delo na teh področjih se bo izvajalo v okviru delovnih metod in orodij ET 2020; ta področja (i) odražajo skupen izziv za države članice in (ii) njihovo obravnavanje na evropski ravni predstavlja dodano vrednost.

Države članice se bodo v skladu z nacionalnimi prednostnimi področji odločile, na katerih področjih dela ter sodelovanja želijo sodelovati.

	PREDNOSTNA PODROČJA	KONKRETNE NALOGE
1	<p>Ustrezne in visokokakovostne spretnosti in kompetence za zaposljivost, inovativnost in aktivno državljanstvo, s poudarkom na učnih rezultatih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • krepitev usmerjenih ukrepov politike, da bi se zmanjšalo število slabih rezultatov v osnovnih kompetencah po Evropi, ki zajemajo bralno pismenost, matematiko, naravoslovje ter digitalno pismenost • krepitev razvoja prečnih spretnosti in ključnih kompetenc, zlasti digitalnih, podjetniških in jezikovnih, prek skupnih okvirov in orodij EU za samoocenjevanje, kot je orodje HEInnovate, v skladu z referenčnim okvirom o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje • ponoven zagon strategij vseživljenjskega učenja, s čimer se naslavlja prehodna obdobja v okviru šolskega izobraževanja in spodbuja prehod v poklicno izobraževanje in usposabljanje, visoko šolstvo ter izobraževanje odraslih in prehod med njimi, vključno z neformalnim in priložnostnim učenjem, ter prehod iz izobraževanja in usposabljanja na trg dela • spodbujanje dostopa do kakovostne predšolske vzgoje in varstva, zlasti za prikrajšane osebe, in izvajanje okvira za kakovost predšolske vzgoje in varstva • zmanjšanje osipa s podpiranjem strategij v šolah in zagotavljanjem drugih priložnosti s poudarkom na učinkovitih učnih okoljih in pedagoških metodah • spodbujanje družbenega pomena visokega šolstva in njegove relevantnosti za trg dela, tudi prek boljših informacij in predvidevanj o potrebah in rezultatih trga dela, novih oblik učnih načrtov, več učenja na delovnem mestu ter okrepljenega sodelovanja med zavodi in delodajalci • izvajanje srednjeročnih ciljev iz Rige za poklicno izobraževanje in usposabljanje (glej Prilogo 2) in hkratna krepitev evropske koalicije za vajeništva ter izboljšanje predvidevanj o potrebah po spretnostih na trgu dela • izvajanje evropskega programa za izobraževanje odraslih (glej Prilogo 2)
2	<p>Vključujoče izobraževanje, enakost, nediskriminacija in spodbujanje državljanskih kompetenc</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obvladovanje naraščajoče raznolikosti učencev in izboljšanje dostopa do kakovostnega in vključujočega rednega izobraževanja in usposabljanja za vse učence, vključno za tiste iz prikrajšanih okolij, tiste s posebnimi potrebami, priseljence in Rome, obenem pa izkoreninjenje diskriminacije, rasizma, segregacije, ustrahovanja, nasilja in stereotipov • odpravljanje razlik med spoloma v izobraževanju in spodbujanje bolj uravnotežene zastopanosti spolov pri izbiri izobrazbe • olajšanje učinkovitega učenja učnega in delovnega jezika za priseljence • spodbujanje državljanskih, medkulturnih, družbenih in medosebnih kompetenc, vzajemnega razumevanja in spoštovanja ter zavezanosti demokratičnim vrednotam in temeljnim pravicam

		<ul style="list-style-type: none"> • krepitev kritičnega razmišljanja in kibernetске ter medijske pismenosti
3	Odprto in inovativno izobraževanje in usposabljanje, vključno s popolnim sprejemanjem digitalne dobe	<ul style="list-style-type: none"> • vključevanje inovativnih in aktivnih pedagoških metod, kot so medpredmetno poučevanje ter sodelovalni pristopi, da bi se okrepil razvoj ustreznih spretnosti in kompetenc na visokem nivoju, hkrati pa spodbujalo vključujoče izobraževanje, vključno za prikrajšane in invalidne učence • spodbujanje participativnega upravljanja izobraževanja s spodbujanjem vključevanja učencev, pedagogov, staršev in širše lokalne skupnosti, kot so skupine civilne družbe, socialni partnerji in podjetja • krepitev sinergij med učnimi, raziskovalnimi in inovacijskimi dejavnostmi z vidika trajnostne rasti, ki temelji na razvoju v visokem šolstvu, z novim poudarkom na poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter šolah • spodbujanje uporabe IKT kot gonilne sile za sistemske spremembe za izboljšanje kakovosti in ustreznosti izobrazbe na vseh ravneh • povečanje razpoložljivosti in kakovosti odprtih in digitalnih izobraževalnih virov ter pedagoških metod na vseh izobraževalnih ravneh v sodelovanju z evropskimi odprtokodnimi skupnostmi • spodbujanje razvoja digitalnih spretnosti in kompetenc na vseh izobraževalnih ravneh kot odziv na digitalno revolucijo
4	Trdna podpora pedagogom	<ul style="list-style-type: none"> • krepitev zaposlovanja, izbora in uvajanja najboljših in najprimernejših kandidatov za učiteljski poklic • povečanje privlačnosti in ugleda učiteljskega poklica, tudi prek celostnih strategij • podpiranje začetnega usposabljanja in stalnega strokovnega izpopolnjevanja pedagogov, zlasti v zvezi z obvladovanjem vse večje raznolikosti učencev, osipa, učenja na delovnem mestu, digitalnih kompetenc, inovativnih pedagoških metod, vključno prek orodij EU, kot so eTwinning, School Education Gateway in platforma za izobraževanje odraslih v Evropi (EPALE) • spodbujanje odličnosti v poučevanju na vseh ravneh prek snovanja programov, organizacije učenja in struktur spodbud ter iskanje novih načinov za merjenje kakovosti usposabljanja učiteljev
5	Preglednost in priznavanje spretnosti ter kvalifikacij za omogočanje mobilnosti na področju učenja in dela	<ul style="list-style-type: none"> • spodbujanje preglednosti, zagotavljanja kakovosti, potrjevanja in priznavanja spretnosti in kvalifikacij, tudi tistih, pridobljenih z digitalnim, spletnim ter odprtim učenjem, in potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja • poenostavitev in racionalizacija orodij za preglednost,

		<p>dokumentiranje, potrjevanje in priznavanje, ki neposredno zadevajo učence, delavce in delodajalce, ter spodbujanje uporabe ogrodij kvalifikacij</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpiranje mobilnosti študentov, zaposlenih in raziskovalcev ter razvoj strateških partnerstev in skupnih študijskih programov s povečanjem internacionalizacije visokega šolstva
6	<p>Trajnostne naložbe, uspešnost in učinkovitost sistemov izobraževanja in usposabljanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • preučitev potenciala naložbenega načrta za Evropo na področju izobraževanja in usposabljanja, vključno s spodbujanjem modelov financiranja, ki bi privabili zasebne akterje in kapital • spodbujanje držav članic, da uporabijo z dokazi podprto oblikovanje politik za spremljanje politik in snovanje reform, ki bodo bolj učinkovito zagotavljale visokokakovostno izobraževanje • spodbujanje inovativnih načinov za zagotavljanje trajnostnih naložb v vse oblike in ravni učenja, vključno s financiranjem, ki temelji na rezultatih, ter delitvijo stroškov

PRILOGA 2: POSEBNE PREDNOSTNE NALOGE NA PODROČJU POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA TER IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH DO LETA 2020

Za sektorske programe za poklicno izobraževanje in usposabljanje (københavnsko-bruški proces) ter prenovljeni evropski program za izobraževanje odraslih je potrebna podrobnejša opredelitev – in potrditev v tem skupnem poročilu – ciljev/prednostnih nalog za obdobje do leta 2020.

Srednjeročni cilji iz Rige za poklicno izobraževanje in usposabljanje

- Spodbujanje **učenja na delovnem mestu** v vseh oblikah, s posebnim poudarkom na vajeništvu, z vključevanjem socialnih partnerjev, podjetij, zbornic ter ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, pa tudi s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva;
- nadaljnji razvoj mehanizmov za **zagotavljanje kakovosti** v poklicnem izobraževanju in usposabljanju v skladu s priporočili evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vzpostavitev neprekinjenih **krogov obveščanja in povratnih informacij v sistema začetnega (IVET) in nadaljnega (CVET) poklicnega izobraževanja in usposabljanja na podlagi učnih rezultatov**;
- izboljšanje **dostopa do poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter kvalifikacij za vse** s pomočjo prožnejših in prehodnejših sistemov, zlasti z zagotavljanjem učinkovitih in integriranih storitev usmerjanja ter zagotavljanjem potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja;
- nadaljnja krepitev **ključnih kompetenc** v učnih načrtih za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter zagotavljanje učinkovitejših možnosti za pridobitev ali razvoj navedenih spretnosti prek začetnega in nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja;
- uvajanje sistematičnih pristopov k **začetnemu usposabljanju in stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju** tako v šolskem kot delovnem okolju ter zagotavljanju priložnosti zanj.

Prednostne naloge prenovljenega evropskega programa za izobraževanje odraslih

- **Upravljanje:** zagotavljanje skladnosti izobraževanja odraslih z drugimi področji politike, izboljšanje usklajevanja, učinkovitosti in relevantnosti za potrebe družbe, gospodarstva in okolja; povečanje naložb.
- **Ponudba in uporaba:** znatno povečanje ponudbe visokokakovostnih storitev izobraževanja odraslih, zlasti v zvezi z bralno, računsko in digitalno pismenostjo, ter povečanje uporabe teh storitev z učinkovitimi strategijami za ozaveščanje, usmerjanje in motivacijo, ki so usmerjene v skupine, ki najbolj potrebujejo pomoč.
- **Prilagodljivost in dostop:** razširitev dostopa s povečanjem razpoložljivosti učenja na delovnem mestu in z učinkovito uporabo IKT; vzpostavitev postopkov za ugotavljanje in ocenjevanje spretnosti nizkokvalificiranih odraslih ter zagotavljanje dovolj drugih priložnosti, ki bi vodile k priznanim kvalifikacijam iz evropskega ogrodja kvalifikacij, tistim brez kvalifikacij na stopnji 3.
- **Kakovost:** izboljšanje zagotavljanja kakovosti, vključno s spremljanjem in oceno učinka, izboljšanje začetnega in stalnega izobraževanja pedagogov za odrasle ter zbiranje potrebnih podatkov o potrebah, da bi se ponudba učinkovito usmerjala in snovala.